

Litteraturliste til Hjemstavnslære i Sorø amts historie

Af *A. Strange Nielsen*

Ved de to aftenhøjskoler på Sorø Akademi, som Historisk Samfund afholdt i efterårene 1959 og 1960, behandlede 12 kapitler af Sorø amts historie. Til hvert kapitel var afsat en aften. Samtidigt med at stoffet til den enkelte aften blev gennemarbejdet, opstilledes en litteraturliste, som blev duplikeret og uddelt til deltagerne i aftenhøjskolen. De i listen nævnte værker var skaffet til stede i undervisningslokalet, hvor de blev brugt ved gennemgangen af stoffet. Da listerne med litteraturhenvisningerne til de 12 kapitler skønnes at have interesse for alle, der interesserer sig for Sorø amts historie, bringes de hermed i årbogen.

Det må understreges, at listerne vel ikke helt har kunnet undgå at være behæftede med trykfejl, og de gør ikke krav på at være fuldstændige. Gode beskrivelser kan være overset, og det vil i det hele taget være en skønssag, hvad der bør medtages eller forbigås. Det må endvidere tages i betragtning, at flere sider af amtets historie slet ikke blev taget op til behandling i de to aftenhøjskoler. Litteraturlisterne dækker altså kun de anførte emner. Derfor vil man også savne de egentlige søgnebeskrivelser her.

En række af de nævnte bøger er landsomfattende. De er medtaget, fordi de enten rummer et afsnit om Sorø amt, eller fordi de vil være til nytte som opslagsværker, idet de gerne er

forsynet med et godt stedregister. Opslagsværkerne er mærket med *.

Der findes en lang række beskrivelser af virksomheder (jubilæumsskrifter), især fra købstæderne. Selv om de ofte kan rumme et værdifuldt stykke historie, har det ikke været overkommeligt at medtage dem.

Derimod medtager litteraturlisterne også de værker, der er udkommet efter afholdelsen af aftenhøjskolen på Sorø Akademi 1960.

Aftenhøjskolen på Sorø Akademi er den første i sin art, idet det er første gang, man i et amt har taget dets historie op til samlet behandling. Litteraturlisten viser, at Historisk Samfunds årbog for Sorø amt er uundværlig som hjælpemiddel for undervisningen i hjemstavnslære i Sorø amt. Listens henvisninger til årbøgerne vil gøre brugen af dem lettere og mere overskuelig.

Forhåbentlig vil listens fremkomst medvirke til, at man rundt omkring i amtet starter hjemstavshistoriske aftenhøjskoler. Der er i hvert fald stof nok at øse af.

1. kapitel:

Hjemstavnsens tilblivelse

GEOLOGI:

- Andersen, S. A.: Om åse og terrasser indenfor Susås vandområde. (Danmarks geologiske Undersøgelse, II. række nr. 54). 1931.
 Clausen & Ødum: Midtsjælland (Min Hjemstavn II) 1936, s. 3—13.
 Schou, Aksel: Atlas over Danmark I, landskabsformerne. 1949.
 Simonsen, K.: Sorø-egnens geologi (Sorø amts årb. XV, s. 22—35).
 *Milthers, K.: Det danske istidslandskabs terrænformer og dets opståen. (Danmarks geologiske Undersøgelse, III. række, nr. 28). 1948.

Litteraturliste til Hjemstavnslære

OLDTIDEN:

- Broholm, H. C. En sjællandsk grav fra 5. årh. (*Sigersted*). (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1944).
- Brøndsted, Johs.: Sorø-egnens oldtidsminder (Sorø amts årb. XV, s. 43—47).
- Glob, P. V.: *Slotsbjergby høje* — (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1947).
- Heide, Frits: Midtsjælland i de gode gamle dage, s. 99—102. (Et par breve om oldtidsminder ved *Ringsted*). 1919.
- Kjær, Hans: *Slotsbjergby høje og guldfundet ved Slotsbjergby*. (Sorø amts årb. XIII, s. 66—86).
- Kjær, Hans: *Var Boeslunde* banke et helligsted. (Sorø amts årb. XVI, s. 5—20).
- Mathiassen, Th.: En palæolitisk boplads ved *Bromme*. (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1947).
- Rosenberg, G.: Jættestuen i Rævehøj ved *Slotsbjergby*. (Sorø amts årb. XI, s. 3—20).
- *Brøndsted, Johs.: Danmarks Oldtid I—III. 2. udg. 1957—60.

STEDNAVNE:

- Christensen, J. V.: Midtsjællands markstrøgsnavne. (Sorø amts årb. X, s. 3—15).
- Severinsen, P.: Sigarsagnets stednavne hos Saxo. (Sorø amts årb. VI, s. 3—29).
- Ussing, Henrik: Stednavne i Sorø amt. (Sorø amts årb. IV, s. 3—42).
- *Hald, Kr.: *Vore Stednavne*. 1950.
- *Houken, Aage: *Håndbog i danske stednavne*. 1956.
- *Steenstrup, Johs.: *De danske stednavne*. 1908.
- *Sørensen, John Kousgård: *Danske bebyggelsesnavne på -sted*. 1958.

2. kapitel:

Vikingetid

- Christensen, J. V.: *Tider og skikkelser i Midtsjællands historie*, s. 221—63 (*Terslev sogn*). 1930.

A. Strange Nielsen

- Nørlund, Poul: *Trelleborg*. Skrevet med bistand af M. Degerbøl, Th. Mathiassen m. fl. 1948.
- Nørlund, Poul: *Trelleborg* ved Slagelse. (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1936).
- Nørlund, Poul: *Trelleborg* efter 4 års udgravninger. (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1938).
- Nørrelykke-Christensen, C: *Sølvskatten* (fra *Terslev*). 1957.
- Schultz, C. G.: *Trelleborg*. (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1942).
- Vebæk, C. L.: En træ-æske med runeindskrift fra Garbølle mose, *Stenmagle* sogn. (Fra Nationalmuseets arbejdsmark 1948).

HERREDER

- Beyer, Seyer Mahling: En antikvarisk og statistisk topografi over Egitzlevmagle sogn og Vester-Flakkebjerg herreds pastorater. 1820.
- Gravlund, Th.: Herredsbogen SJÆLLAND, s. 8—24 og 113—26. 1926.
- Gravlund, Th.: Dansk Bygd II. 1922. Nemlig:
s. 5—22 Danske bygdegrænser.
s. 23—35 Ringsted herred.
s. 82—90 En vestsjællandsk bygd.
Dansk Bygd III. 1930. Nemlig:
s. 1—16 Min egn (Vestsjælland).
- Neergaard, J. V.*: Statistisk-økonomisk beskrivelse over *Øster Flakkebjerg* herred 1830. (Det kongl. danske Landhusholdningsselskab).
- Schmidt, Aug. F.: Bemærkninger til *Ringsted* herreds historie. (Sorø amts årb. 1958, s. 67—79).
- *Olsen, Karen Marie: *Herlufsholm birks* tingbøger 1616—19 og 1630—33. Udgivet af udvalget for udgivelse af kilder til landbefolkningens historie. 1954—59.

3. kapitel:

Kirker

DANMARKS KIRKER: Sorø amt. — Udgivet af Nationalmuseet 1936—38. Heri beskrivelse af samtlige kirker i Sorø amt.

Litteraturliste til Hjemstavnslære

- BJERNEDE: Løffler, J. B.: Bjerne kirke. 1880.
- FJENNESLEV: Andersen, L.: Fjenneslev — Hvidernes by, kirke og gård. 1958.
- HASLEV: Haslev kirke. Af Thomas Mollerup og Thomas Bruun. 1941.
- HEMMESHØJ: Nissen, J.: Alterkalken i Hemmeshøj kirke. (Sorø amts årb. III, s. 52—67).
Nissen, J.: Kirkeklokkerne i Hemmeshøj kirke. (Sorø amts årb. IV, s. 110—16).
- RINGSTED: Christensen, J. V.: Valdemarernes kirke. 1928.
Clemmensen, M.: Ringsted kirke. Kalkmalerierne beskrevet af Poul Nørlund. 1927.
Hjort, B.: En beskrivelse af Ringsted kirke. 1891.
Løffler, J. B.: Gravmonumenterne i Ringsted kirke. 1891.
Reyersen, A.: Beskrivelse over Sct. Bendt kirke i Ringsted. 1779.
Severinsen, P.: Navnet Sct. Bendt kirke. (Sorø amts årb. XXI, s. 40—44).
Storck, H.: Sct. Bendts kirke i Ringsted før og efter istandsættelsen 1909.
Worsaae, J.: Kongegravene i Ringsted kirke. 1958.
- SLAGELSE: Severinsen, P. & Jensen, Chr. Axel: Slagelse Sct. Mikkel's kirke og sogn i 600 år. 1933.
- SORØ: Balslev, L.: Sorø kirke. 1961. (Nationalmuseets Blå Bøger).
Helms, P.: Åbningen af Absalons grav. (Sorø amts årb. XXXVI, s. 66—72).
Larsen, Niels P.: Begravelsespladserne i Sorø fra den ældre middelalder til vore dage. 1908.
Løffler, J. B.: Gravmonumenterne i Sorø kirke. 1888.
Olrik, M. G.: Holbergs grav i Sorø klosterkirke. 1931.
Wendelboe, F. F.: Beskrivelse af mindesmærkerne i Sorø Akademis kirke. 1836.
Beretning og undersøgelse af ærkebiskop Absalons grav 1827—29.
- SORØ AKADEMIS LANDSBYKIRKER og klosterporten i Sorø af J. B. Løffler. 1896.
- VESTSJÆLLANDS KIRKER af Erik Moltke. 1947. (Danmarks Herligheder).

KLOSTRE

- ANTVORSKOV: Lorenzen, Vilh.: De danske klostres bygningshistorie VIII, Johannitterklostre, 1927, s. 15—25.
Bernholm, P. H.: Antvorskov gennem tiderne til vore dage. 1942.
Friis, F. R.: Bidrag til Antvorskovs historie. 1876.
Mindesmærker fra Antvorskov klosterkirke. 1859.
Nørlund, P.: Antvorskov. (Sorø amts årb. XV, s. 163—66).
- HERLUFSHOLM: Lorenzen, Vilh.: De danske klostres bygningshistorie X, Skovkloster (Herlufsholm). 1933, s. 247—66.
Helms, H. J.: Skovkloster-Herlufsholm 1135—1935. 1935.
Helms, H. J.: Næstved Sct. Peders kloster (Skovkloster). 1940.
Melchior, H. B.: Historiske efterretninger om den frie adelige skole Herlufsholm. 1882.
- RINGSTED: Lorenzen, Vilh.: De danske klostres bygningshistorie X, Benediktinerklostre, 1933, s. 219—46.
Christensen, J. V.: Ringsted kloster i skiftende tider. (Sorø amts årb. II, s. 1—35).
Christensen, J. V.: Ringsted kloster og det Bøgelske Fideicommiss 1815—1915. 1916.
- SKÆLSKØR: Lorenzen, Vilh.: De danske klostres bygningshistorie III, Dominikanerklostre, 1920, s. 60, ialt 4 linier.
Samme V, Karmeliterklostre, 1924, s. 66.
- SLAGELSE: Frederik den Andens fundatz for Slagelse hospital og lærde skole 1585.
Fundats for Slagelse gammel og ny kloster. 1946.
Knudsen, Gunnar: Helgendyrkelse i Slagelse. (Sorø amts årb. V, s. 3—47).
Kühl, C.: Beretning om Slagelse hospital i anledning af dettes trehundredårige jubelfest, a. 24. oktober 1885.
Otto Holmgaard: Slagelse helligåndshus og hospital. 1935.
- SORØ: Lorenzen, Vilh.: De danske klostres bygningshistorie X, Benediktinerklostret, 1933, s. 267.
Samme: XI, Cistercienserklostre, 1941, s. 144—79.
Academia Sorana — Kloster-Akademi-Skole. 1962.
Hansen, Th.: En fremstilling og beskrivelse af klosterets,

Litteraturliste til Hjemstavnslære

Academiets, kirken, lærestalten og Sorøs nærmeste omegn. 1883.

Schjerff, Poul: Sorø klostres og skoles historie. (Sorø amts årb. II, s. 129—40).

K Ø B S T Æ D E R

Jacobsen, Fritz: Tilstanden i Sorø amts købstæder. (Sorø amts årb. XXXI, s. 90—110).

Jacobsen, Fritz: Den økonomiske tilstand i Sorø amts købstæder. Sorø amts årb. XXXIII—XXXIV, s. 42—63).

RINGSTED: Blomberg, A. F.: Lidt om Slagelse og Ringsted under Karl Gustav krigene. (Sorø amts årb. XXIV, s. 16—26).

Christensen, J. V.: Ringsted fra saga til samtid. 1935.

Christensen, J. V.: Sparekassen for Ringsted og Omegn, 1832—1932. 1932.

Hansen, Laur.: Gamle Ringstedminder. 1940.

Hansen, Laur.: Fra det gamle Ringsted og egnen deromkring. 1949.

Hansen, Laur.: Beretning om de to store brandulykker, der hjemsøgte Ringsted 1747 og 1806. (Sorø amts årb. 49, 1962, s. 82—104).

Hassø, Arthur G.: Ringsted købstads historie I. 1922.

Severinsen, P.: Ringsted og pavebrevene. (Sorø amts årb. XIV, s. 3—19).

SKÆLSKØR: la Cour, L. F.: Skelskør. Bidrag til byens historie. 1932.

Ervardsen, Friis: En ringe Underretning om Schielschiør Købstads gamle og nuværende tilstand. 1759.

Marstrand, Vilh.: Skelskør vartegn. (Sorø amts årb. XXVIII, s. 95—104).

SLAGELSE: Arnskov, P.: Bogen om Slagelse. 1931.

Arnskov, P.: Postgård og posthuse i Slagelse gennem tiderne. (Sorø amts årb. III, s. 45—83).

Arnskov, P.: Slagelse krammarkeder. (Sorø amts årb. VI, s. 162—77).

Arnskov, P.: Slagelse ildebrands historie. (Sorø amts årb. VII, s. 105—41).

- Arnskov, P.: Slagelse bys forsvar mod ildsvåde og vold. (Sorø amts årb. VIII, s. 3—42).
- Arnskov, P.: Consumptionsbrødrene i Slagelse. (Sorø amts årb. XIV, s. 27—44).
- Blomberg, A. F.: Lidt om Slagelse og Ringsted under Karl Gustav krigene. (Sorø amts årb. XIV, s. 16—26).
- Friis, F. R.: Bidrag til Slagelse bye historie. 1875.
- Fuglesang, N. S.: Slagelse og omegn i antiqvarisk henseende. (Antiqvariske Annaler II, 1815, s. 34—84).
- Fussing, Hans H.: Skatter og krigsudskrivninger i Slagelse. 1651—61. (Sorø amts årb. XXXX, s. 64—79).
- Heilmann, J.: Bidrag til Slagelse bys historie. 1885.
- Madsen, Rich.: Slagelse, Vestsjællands hovedstad. 1947.
- Qvistgård, J.: Efterretninger om Slagelse by og skole i ældre tider. 1831—35.
- Rothe, C. P.: Bidrag til Slagelse bys historie. 1770.
- Schmidt, Aug. F.: Slagelse folkemarked. (Sorø amts årb. XXXVIII, s. 78—82).
- SORØ: Bogen om Sorø-egnen. Det danske hjemstavnskursus 1927. Samme bog som Sorø amts årb. XV, 1927.
- Carlsen, Olaf: Soranske studier 1928—29. Bd. 1—2.
- la Cour, F. F.: Sorø bys historie gennem 300 år. 1938.
- Fundatz og anordning på det Kongeligt Adeligt Academie udi Soer 1623.
- Hasselbalch, H.: Liflig er vor ungdoms vår. Soransk billed-bog 1933.
- Jul i Sorø. Julehæfte med mange artikler og billeder fra byen og omegnen. 1953 ff.
- Knudsen, Gunnar: Fra Sorøs fortid. (Sorø amts årb. XI, s. 31—62).
- Sorø og omegn. Illustrerede rejsebøger nr. 34. 1914.
- Sorø. Klosteret-Skolen-Akademiet gennem tiderne. Skrevet af gamle soranere. 1924—31. Bd. 1—2.
- Tauber, E. G.: Udsigt over Sorø Akademis forfatning 1623—65. 1827.

4. kapitel:

Landsbyen I - Tiden indtil 1788

- Bjerger & Søgaard: Danske vider og vedtægter I, 1904, s. 172—83.
Sneslev i Førlev sogn.
- Gravlund, Th.: Sysselbogen. (Afsnittene: Kongelev i Vald. Sejrs jordebog — Sjællands Medelsyssel — Sjællands vester syssel). 1931.
- Hansen, C. Rise & Axel Steensberg: Jordfordeling og udskiftning. 1951. — Heri er særlig omtale af landsbyerne *Hejninge*, *Grofte* i Kindertofto sogn og *Snekkerup* i Fårdrup sogn.
- Jacobsen, Fritz: Kvægpesten i Sorø amt 1745—52. (Sorø amts årb. XV, s. 89—102).
- Jacobsen, Fritz: Tidbilleder fra *Antvorskov* gods i tidsrummet 1658—1774. (Sorø amts årb. XXVI, s. 3—20).
- Jacobsen, Fritz: Bondekår i Sorø amt 1735—44. (Sorø amts årb. XXXV, s. 34—60).
- Tryde, Inger: De Basnæs bønder og deres sociale og økonomiske forhold i tiden før de store landboreformer. (Sorø amts årb. XXVI, s. 21—59).
- *Danmarks riges breve. 1938 ff. — 2. række, bd. I—XI, omfattende tiden 1250—1336. »Amtsudgaver« 1306—22 og 1323—32.
- *De ældste danske arkivregistraturer. I—V. 1854—1910.
- *Erslev, Kr. og W. Møllerup: Kong Fr. I's registranter. 1879.
- *Erslev, Kr. og W. Møllerup: Danske kancelliregistranter 1535—50. 1881—82.
- *Kancelliets Brevbøger vedr. Danmarks indre forhold. 1885 ff. Foreløbig er udkommet 23 bind, der dækker tiden 1551—1643.
- *Kronens skøder på afhændet og erhvervet jordegods i Danmark 1535—1765. — Foreløbig er udkommet 5 bd. 1892 ff.
- *Olsen, Gunner: Hovegård og bondegård. 1957.
- *Olsen, Gunner: Træhesten, hundehullet og den spanske kappe. 1960.
- *Pedersen, Henrik: De danske landbrug, fremstillet på grundlag af forarbejderne til Chr. V's matrikel 1688. 1928.

5. kapitel:

Herregården

- Hassø, Arthur: Danske Slotte og herregårde I—IV. 1944—45. Bd. I, s. 589—704, omtaler følgende herregårde i Sorø amt: Basnæs, Borreby, Bregentved, Espe, Førsløvgård, Giesegård, Gisselfeld, Gunderslevholm, Gyldenholm, Holsteinborg, Saltø og Skjoldenæsholm.
- Hassø, Arthur: Danske slotte og herregårde, Ny samling I—III. 1944—46. Bd. I, s. 477—630, omtaler følgende herregårde i Sorø amt: Allindemaglegård, Bjernedegård, Brorupgård, Eskildstrup, Falkensten, Fodbygård, St. Frederikslund, Fuglebjerregård, Fuirendal, Gerdrup, Harrested, Herlufsholm, Kjærup, Lyngbygård, Mørup, Ottestrup, Rosengården, Sofiendal, Sorø St. Ladegård, Sørup, Tårnborgholm, Tårnholm, Valbygård, Ødemark.
- Allindemagle: Christensen, J. V.: Tider og skikkelser i Midtsjællands historie. 1930, s. 108—15.
- Borreby: Larsen, N. P.: Guldmageren på Borreby. (Sorø amts årb. XXXXIII, s. 100—107).
Petersen, Henry: Om Borreby og dets ejere. (Danske Samlinger 1876—77, s. 68—75).
- Bregentved: Brasch, Chr. H.: Gamle ejere af Bregentved fra 1382—1740. 1873.
- Fuirendal: Jacobsen, Fritz: Af Fuirendal sogns historie. 1934.
- Gerdrup: Seehusen: Optegnelser om Lyngbygård og Gerdrup hovedgårde samt disses ejere i ældre og nyere tid. 1869.
- Giesegård: Christensen, J. V.: Tider og skikkelser i Midtsjællands historie. 1930, s. 96—104.
- Gisselfeld: Rasmussen, O. F. C.: Optegnelser om Gisselfeld. 1868.
Jensen, Edv. J.: Lysholms historie. 1952.
Nielsen, Jens A.: En fødselsdag på Gisselfeld og et bryllup i Ulse kirke. (Sorø amts årb. XXXXV, s. 44—66).
Nielsen, Jens A.: Grundtvig og Gisselfeld. (I: Grundtvig-Studier 1961 og 1962).
- Skov, Ellen: Et broderet billede.

Litteraturliste til Hjemstavnslære

- Gunderslevholm: Kjersgaard, Erik: Kristian Kusk på Gunderslevholm. (Budstikken 1961, s. 89—104).
- Harrested: Petersen, Erling: Holger Vind til Harrested. Sorø amts årb. XXXXII, s. 57—73).
- Lyngbygård: Se Gerdrup.
- Skjoldenæsholm: Christensen, J. V.: Tider og skikkelser i Midtsjællands historie. 1930, s. 125—40.
- Naumann, J.: Ejerskikkelser på Skjoldenæsholm. (Sorø amts årb. XXIX, s. 45—77).
- Tårnborg: la Cour, L. F.: Bidrag til en skildring af Korsør og omegn. (Sorø amts årb. VI, s. 30—84).
- Valsøgård: Nielsen, A. Strange: Riddervoldene og Valsøgård. (Sorø amts årb. nr. 46, s. 94—124).
- Vollerupgård: Christensen, Johs. T.: Træk af Vollerupgårds historie. (Sorø amts årb. XXXII, s. 24—50).
- *Olsen, Gunnar: Hovedgård og Bondegård. 1957.
- *Olsen, Gunnar: Træhesten, hundehullet og den spanske kappe. 1960.

6. kapitel:

Landsbyen II

- Christensen, Johs. T.: *Allindemagles* udslettelse. (Sorø amts årb. XXXVIII, s. 70—77).
- Christensen, Johs. T.: *Gimlingetorp* og *Lystager*. (Sorø amts årb. XXXVII, s. 40—75).
- Christensen, Johs. T.: To landsbyer ved *Haraldsted* sø. (Sorø amts årb. XXXXI, s. 52—76).
- Christensen, L.: Høstskikke i sidste halvdel af forrige århundrede. Sorø amts årb. VIII, s. 80—88).
- Christensen, L.: Fra vore bedsteforældres tid. (Sorø amts årb. XI, s. 125—33).
- Christensen, L.: Husmanden i forrige århundrede. (Sorø amts årb. XII, s. 102—11).

A. *Strange Nielsen*

- Duus, P.: Sorø amt beskrevet efter opfordring af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. 1840.
- Ebbesen, M. A.: Fæstevæsenet under *Borreby* og *Basnæs*. (Sorø amts årb. XXXVII, s. 76—99).
- Hansen, C. Rise & Axel Steensberg: Jordfordeling og udskiftning. 1951. — Med særlig omtale af landsbyerne *Hejninge*, *Grøfte* i Kindertofte sogn og *Snekkerup* i Fårdrup sogn.
- Jacobsen, Fritz: Fra de store landboreformers tid. (Sorø amts årb. XXIV, s. 67—80).
- Jacobsen, Fritz: Hoveriforeninger. (Sorø amts årb. XXXII, s. 51—69).
- Jensen, Hans: A. G. Moltkes forbedring af agerdyrkningen på *Bregentved*. (Sorø amts årb. VI, s. 99—109).
- Jensen, L. P.: Bondeliv på en vestsjællands bondegård i ca. 200 år. Sorø amts årb. XII, s. 1—72 og XIII, s. 3—65).
- Larsen, Henrik: Landmålingen 1768—72. — FORTID og NUTID, bd. 7, 1928—29, s. 37—46.
Her omtales opmålingen af *Antvorskov rytterdistrikts* gods.
- Wedell-Neergård, J.: Svenstrup. Et sjællandsk gods' historie. 1921.
Heri gives gode oplysninger om *Vigersted* sogn.

7. kapitel:

Præster og præstegårde

- Andersen, L.: Træk fra livet i en gammel præstegård (*Alsted*). (Sorø amts årb. nr. 49, s. 105—44).
- Christensen, L.: Lidt om præst og kirkegang i *Gimlinge* sogn. (Sorø amts årb. VII, s. 171—77).
- la Cour, L. F.: Peter Edwardsen Friis (*Skelskør-Skørpinge-Fårdrup*). (Sorø amts årb. XIX, s. 80—125 og XX, s. 3—44).
- Jacobsen, Fritz: Lidt præstehistorie. (Sorø amts årb. XXXX, s. 113—24).
- Jensen, F. Elle: Pastor Hans Bastholm i *Slagelse*. (Sorø amts årb. XXXV, s. 77—97).
- Petersen, Erling: Af *Marvede-Hyllinge* præstekalds historie. (Sorø amts årb. XXX, s. 26—33).

Litteraturliste til Hjemstavnslære

- Petersen, Erling: Dømt fra kjole og krave. (*Fuglebjerger-Krummerup*). (Sorø amts årb. XXXXV, s. 80—89).
- Qvistgaard, Erh.: Præsten Matthias Martin i *Vallensved*. (Sorø amts årb. XXIV, s. 56—59).
- Schmidt, Aug. F.: Pastor Alexander Petersen til *Jystrup* og Cora Nye-gaard. (Sorø amts årb. XXVIII, s. 60—68).
- Severinsen, P.: Hr. Jochum i *Alsted*. (Sorø amts årb. XIII, s. 87—129).
- Severinsen, P.: Kirkereformationen i Sorø amt. (Sorø amts årb. XXIV, s. 33—55).

- *Wiberg, S. V.: Almindelig dansk præstehistorie I—IV, indtil året 1868. 1870—79.
- *Qvistgaard, Erh.: Præstehustruer, der helt eller delvis mangler i Wi-bergs præstehistorie. 1934.
- *Elvius, Sofus: Danmarks præstehistorie 1869—84. 1885—87.
- *Grohshennig, Max & Th. Hauch-Fausbøll: Danmarks præstehistorie. 1884—1911. 1914—32. Bd. 1—2.
- *Nedergaard, Paul: Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste- og sognehistorie (Kirkelig geografi) 1849—1949. 1949 ff. Roskilde stift.
- *Gissel, Svend: Sjællands stifts landebog. 1956.
- *Danmarks Kirker SORØ AMT. Udgivet af Nationalmuseet 1936—38. Bd. 1—2.

DEGNE OG SKOLEVÆSEN

- *Jepsen & Thastum: Skole-Calender, eller beskrivelse over skolelærer-embederne i Sjællands stift. 1842—43.
- Jessen, Johs. C.: Ø. og V. Flakkebjerg hrds. skolehistorie fra ca. 1690 til vore dage. 1938.
- Jessen, Johs. C.: Slagelse herreds skolehistorie 1721—1830. 1942.
- Jessen, Johs. C.: Alsted og Ringsted herreders skolehistorie indtil 1830. 1945.
- *Mikkelsen, E. H.: Haslevbogen 1908—33. 1935.
- Nielsen, N.: To lærere i *Vester Flakkebjerg* herred. Sorø amts arb. VII, s. 178—88).
- *Petersen, Anders: Sjællands stifts degnehistorie. 1899.
- *Petersen, Anders: Den jonstrupske stat. 1884.
- Petersen, Erling: Skoleliv i *Hårslev*. (Sorø amts årb. nr. 46, s. 73—93).

8. kapitel:

Sorø amts administrative inddeling og styrelse

- *Bloch, J.: Stiftsamtmænd og amtmænd 1660—1848. 1895, s. 12 og 27—37.
- *Bruun, Henry: Danmarks Amtsforvaltere 1660—1848, s. 13—17. (Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift VII R., 4. bd., 1920, s. 85—139).
- *Erslev, Kr.: Danmarks len og lensmænd 1513—96 og 1596—1660. 1879 og 1889.
- *Jonassen, Germann: Stiftamtmænd og amtmænd 1848—1922, 1923, s. 171—82.
- Topsøe, V.: Poul Christian Stemann. (Sorø amts årb. XXXVI, s. 7—65).
- Trap: DANMARK, 5. udgave, bd. III, Sorø amt, 1954, s. 595—953.

9. kapitel:

Ufredstider i Sorø amt

- *Askgård, Finn og Gunner Olsen: En kamp for livet. (Vi og vor fortid, 17). Svenskekrigene 1657—60. — 1958.
- Bobé, Louis og Carl Dumreicher: Gemt og glemte, bd. I (Englænderkrigen) Rejsen til Køge s. 23—95. — 1915.
- Christensen, J. V.: Ringsted fra Saga til Samtid. Svenskekrigene s. 114—22 — Englænderkrigen s. 148—53. — 1935.
- Christensen, J. V.: Tider og skikkelser i Midtsjællands historie. — 1930. Danmark uden konge (grevefejden) s. 122—32.
- Ebbesen, M. A.: Begivenheder i Sorø amt under krigen med englænderne 1807. (Sorø amts årb. XXIX, s. 103—13).
- Ebbesen, M. A.: Bataljer ved *Omo* og *Agersø* i krigsårene 1807—14. Sorø amts årb. XXVI, s. 79—93).
- Ebbesen, M. A.: Kaperkaptajnen fra *Glæno*. (Sorø amts årb. XXXIX, s. 67—87).
- Erlangsen, M. J.: *Korsør* fæstning. (Sorø amts årb. XXV, s. 79—88).

Litteraturliste til Hjemstavnslære

- Fussing, H. H.: Skatter og krigsudskrivninger i Slagelse 1651—61. (Sorø amts årb. XXXX, s. 64—79).
- Heide, Frits: Midtsjælland i de gode gamle dage. — 1919. (Svenskekrigene og englænderkrigene), s. 122—40.
- Jacobsen, Fritz: Englænderne og spanierne i Sorø amt 1807 og 1808. (Sorø amts årb. XXXIX, s. 29—47).
- Jensen, Marie: Fra gamle dage (Da min moster blev dannebrogskone). Englænderkrigen 1807. (Københavns amts årb. 1910, s. 58—64).
- Larsen, N. P. Fra grevefejdens tid. (Sorø amts årb. XXI, s. 32—39).
- Madsen, Alfr.: Et minde fra krigen mod Sverige i 1658. (Sorø amts årb. nr. 49, s. 45—47).
- Topsøe, V.: Poul Christian Stemann. (Sorø amts årb. XXXVI, s. 7—65). Heri afsnit om englænderne 1807 og spaniolerne 1808.

10. kapitel:

Trafiklinier

- Arnskov, P.: Postgård og posthuse i *Slagelse*. (Sorø amts årb. IV, s. 45—83).
- Banestrækningen København—Korsør (Jernbanekalender 1860, s. 1—27).
- Christensen, J. V.: Et drama i *Ringsted* i landsvejstrafikkens tid. (Sorø amts årb. VII, s. 93—101).
- Holst, H. C.: Storebælt. (Sorø amts årb. XVIII, s. 5—36).
- *Ilsøe, Harald: Udlændinges rejser i Danmark indtil år 1700. (En bibliografisk fortegnelse). — 1963.
- Jacobsen, Fritz: Krohold og brændevinsbrænding. (Sorø amts årb. XXVII, s. 95—98).
- Jacobsen, Fritz: Kongeveje i Sorø amt. (Sorø amts årb. XXX, s. 3—34).
- Jacobsen, Fritz: Postbesørgelse *Antvorskov*—København i gamle dage. (Sorø amts årb. nr. 48, s. 41—43).
- Jacobsen, Fritz: Korsør havn og bro 1664—1809. (Sorø amts årb. nr. 49, s. 26—39).

A. Strange Nielsen

- Klem, Knud: Af det ældre danske vejvæsens historie (Fortid og Nutid, bd. 16, 1945—46, s. 183—99).
- Langebek, Jacobs dagbog på hans rejse til *Gerdrup*. (Kirkehistoriske Samlinger 1895—97, s. 430—45).
- Lundbye, J. Th.: Valdemarsvejen ved *Skjoldenæsholm*. (Københavns amts årb. 1924, s. 78—82).
- Nielsen, A. Strange: Alfarvejen over Sjælland. (Sorø amts årb. XXXXV, s. 17—43).
- Nielsen, O.: Tingsteder og kroen i Sælland i Kristjern II's tid. (Danske samlinger, bd. IV — 1869—69).
- Parbøl, E. L. Den sjællandske vestbane fylder 100 år. (Sorø amts årb. XXXXIV, s. 7—27).
- Petersen, Chr.: Et bidrag til færgefartens historie. (Sorø amts årb. II, s. 54—66).
- Rønnekilde-Nielsen, A.: Færgefart og »bro« fra *Agersø* til *Stigsnæs* i gamle Dage. (Sorø amts årb. XXXII, s. 100—03).
- Welblund og Hassø: Gamle landevejskroer fra København til Korsør. — 1946, s. 251—329.
- Gamle kort*: Johannes Mejers kort XIII og XIV. 1942.

11. kapitel:

De folkelige rørelser

- Banning, Knud: DEGNEKRISTNE. En almuerejsning. Et studie over den gudelige vækkelse på Sydvestsjælland med særligt henblik på skolelærer Rasmus Sørensens virke. 1958.
- Banning, Knud: En landsbylærer (Skolelærer Rasmus Sørensens ungdom og lærergerning). 1958.
- *Banning, Knud: Forsamlinger og mormoner. 1960, s. 159—230.
- *Banning, Knud: De sjællandske vækkelser. 1961, s. 16—80 og 133—60. (Bd. II af »Vækkelsernes frembrud i første halvdel af det 19. århundrede).
- Christensen, J. V.: En bonde (Peder Jensen, Estrup). 1915. — Enslydende med Christensen, J. V.: En bonde fra kamptiden. (Sorø amts årb. IV, s. 84—109).

Litteraturliste til Hjemstavnslære

- Jensen, J. P.: Lars Hækkerup. En sjællandsk bonde i gennembruds-
årene. (Sorø amts årb. I, s. 78—114).
- Jensen, J. P.: Rasmus Ottesen 1803—62. (Sorø amts årb. XI, s.
63—101).
- Lambert-Jensen, A.: Jens Corneliussen fra Førslev. (Sorø amts årb.
XXX, s. 67—70).
- Lambert-Jensen, A.: Den gudelige bevægelse i Sydvestsjælland. (Sorø
amts årb. XXXI, s. 111—33 og XXXII, s. 3—23).
- Lindhardt, P. G.: Den første Indre Mission. (Sorø amts årb. XXXX,
s. 9—63).
- *Nedergaard, Paul: Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske
bidrag til en dansk præste- og sognehistorie (Kirkelig geografi)
1849—1949, 1949, bd. II, Roskilde stift.
- Nielsen, Rasmus: Valgene til den grundlovgivende rigsforsamling 5.
oktober 1848. (Sorø amts årb. XXXIII—IV, s. 3—33).
- Nielsen, Rasmus: To folketingsmænd (Søren Jensen og Hans Han-
sen). (Sorø amts årb. XXXVII, s. 16—39).
- Nielsen, Rasmus: Slaget i *Ringsted*. (Sorø amts årb. XXXVII, s.
46—57).
- Nissen, J.: Kristelig bevægelse i *Vemmelev-Hemmesbøj* i trediveerne.
(Sorø amts årb. VII, s. 48—78).
- Nørrelykke-Christensen, C.: Andreas Ammentorp Sørensen — sæde-
mand og folkevækker. (Sorø amts årb. XXXXII, s. 90—107).
- Pedersen, N. P.: Træk af Indre Missions frembrud i Haslev. (Sorø
amts årb. XXIX, s. 78—102).
- Skovmand, Roar: Højskolens ungdomstid i breve. Bd. II, 1960, s.
249—338. *Hindholm* Højskole.

-
- *Nordengård, J. P.: Valgene til rigsdagen gennem 100 år 1849—1949.
1949, I, s. 76—85 og 256—58 og II, s. 22—24 og 71—72.
- *Skrubbeltrang, Fridlev: Den sjællandske bondestands Sparekasse
1856—1958. — 1959.

12. kapitel:

Den folkelige tradition

- Boberg, Inger M.: Sagn og overleveringer om oldtidshøjene i Sorø amt. (Sorø amts årb. XXII, s. 26—55 og XXIII, s. 57—87).
- Jespersen, Chr. Sagn og eventyr fra Skælskøregnen. (Sorø amts årb. XXV, s. 109—28 og XXVI, s. 62—78).
- Knuksen, Gunnar. Sortensvend. (Sorø amts årb. V, s. 118).
- Knuksen, Gunnar: Hellige kilder i Sorø amt. (Sorø amts årb. VII, s. 3—47 og IX efterslet, s. 43—49).
- Schmidt, Aug. F.: Danmarks Helligkilder. 1926 (Danmarks Folkeminder nr. 33), s. 118—21.
- Schmidt, Aug. F.: Danmarks Kæmpesten. 1933 (Danmarks Folkeminder nr. 39), navnlig side 151—56.
- Schmidt, Aug. F.: Sagn og tro knyttet til sten i Sorø amt. (Sorø amts årb. XVI, s. 21—32).
- Schmidt, Aug. F.: Folkeminder i Sorø amt. (Sorø amts årb. XVIII, s. 104—07).
- Ussing, Henrik: Ingvor Ingvorsens fortællinger om gammelt sjællandsk bondeliv (*Terslev* sogn). 1918. (Danmarks Folkeminder nr. 20).
- Ussing, Henrik: Kilderne i St. Bøgeskov. (Sorø amts årb. V, s. 118—22).

-
- *Grundtvig, Svend: Danske Folkesagn I—II. 1944. (Danmarks Folkeminder nr. 53).
- *Kristensen, E. Tang: Danske Sagn I—VI. 1892—1901.
- *Kristensen, E. Tang: Danske Sagn. — Ny række I—VI. 1928—39.
- *Schmidt, Aug. F.: Danmarks byremser. 1957 (Danmarks Folkeminder nr. 67).
- *Thiele, J. M.: Danmarks Folkesagn I—III. 1843—60.
- *Uhrskov, Anders: Sjællandske sagn. 1932.